

Banaslys 14. ágúst 2009

Langidalur við Hólabæ
Útafakstur
Látin 50 ára kona

Lýsing á slysi

Vörubifreið, með flatvagn í eftirdragi, var ekið að kvöldi til um Langadal áleiðis til Akureyrar. Auk ökumanns var einn farþegi í bifreiðinni. Veður var gott, lítill vindur og bjart. Á flatvagni sem bifreiðin dró var ýmiskonar farmur, m.a. landbúnaðartæki og byggingarefni. Rétt áður en komið var að bænum Hólabæ, hvell sprakk hjólbarðinn hægra megin að framan og missti ökumaðurinn við það stjórn á bifreiðinni og fór hún útaf veginum til hægri (sjá mynd).

Mynd tekin í akstursátt vörubifreiðarinnar af slysavettvangi.

Á þessum stað er veghæðin um 5 metrar yfir landinu sunnan megin og halli fláans um 20°. Bifreiðin fór niður fláann án þess að velta en neðst í honum skall framendi vörubifreiðarinnar af miklu afli í jörðina. Við það losnaði allur farmur af flatvagninum og kastaðist hluti af honum fram á stýrishúsið. Læsing aftan á stýrishúsinu brotnaði og húsið féll fram svo framrúðan nam við jörð. Þegar að var komið lá talsvert af forsteyptum bitum ofan á afturhlið hússins, sem þá snéri upp. Talsverð aflögun var inn í húsið, aðalega þó fyrir aftan farþegasætið.

Bæði ökumaður og farþegi voru spennt í öryggisbelti. Ökumaðurinn hlaut ekki mikla áverka en farþeginn lést í slysinu. Ástæða þess að farþeginn lést var að hluti farmsins féll ofan á stýrishúsið, aðallega hægra megin og orsakaði mikla aflögun á húsinu fyrir aftan sæti hans.

Veður:

Engin ofankoma,
lítill vindur og bjart.

Vegur:

Purrt yfirborð.
Bundið slitlag.
Hámarkshraði 80
km/klst. fyrir
vörubifreiðar.
Meðaltalsumferð á
sóláhring um 800
ökutæki.
Breidd slitlags 7 m.
2 metra vegöxl, þar
af 80 cm malbikuð.

Tími sólarhrings:

Morgunn.

Ökutæki:

Man vörubifreið.
Bæði ökumaður og
farþegi voru spennt í
öryggisbelti.

Hjólbarðinn

Hjólbarðinn sem sprakk var tekinn til ítarlegrar rannsóknar. Hún staðfesti frásagnir vitna og ökumanns af því að hjólbarðinn hafi hvell sprungið rétt áður en ökumaðurinn missti stjórn á bifreiðinni.

Hjólbarðarnir að framan voru framleiddir af Dunlop í 50. viku ársins 2007 og voru því ekki orðnir gamlir. Þrátt fyrir að mynstursdýptin væri 3 til 4 mm var yfirborðsflöturinn mjög sprunginn og náðu þær víða inn í víralag hjólbarðans. Greina mátti ryðmyndun sums staðar á vírunum þar sem sólinn var farinn að losna frá. Báðir framhjólbarðar voru mikið sprungnir, en sá hægri var verr farinn. Á veginum við slystaðinn mátti sjá gúmmítægjur sem pössuðu við sóla hægri hjólbarðans að framan. Á neðri myndinni hér til hliðar má sjá hvernig umræddur hjólbarði leit út eftir slysið.

Mynd tekin af hjólbarðanum. Sjá má hvernig mynstursflöturinn var sprunginn niður í víralagið. Víða var sólinn farinn að losna frá víralaginu.

Mynd af sprungna hjólbarðanum. Sjá má stórt gat þvert á slitfleti hans.

Festingar farms

Mynd af flatvagninum þar sem hann stöðvaðist.

Fremst á vagninum voru forsteyptir grindarbitar, einnig var á pallinum vinnuvél og ýmislegt annað byggingarefni. Þyngd farmsins var rúmlega 20 tonn. Farmurinn var festur með

spennuböndum ásamt nokkrum styttnum. Þá var öflugur gafl fremst á flatvagninum sem náði um 1 metra hæð. Hann bognaði þegar þungur farmurinn kastaðist fram en varnaði því þó að farmurinn kastaðist fram af pallinum. Yfir farminn voru strengd nokkur spennubönd, þau slitnuðu öll í slysinu. Einnig voru nokkrar styttnur á pallinum, en þær bognuðu eða brotnuðu þegar þungur farmurinn lagðist á þær. Farmurinn féll af vagninum til hliðar, en þar sem bifreiðin og vagninn mynduðu um 90° horn sín á milli þar sem ökutækin stöðvuðust, féll hluti af grindarbitunum ofan á stýrishúsið. Að mati nefndarinnar hefðu grindarbitar sem voru fremst á pallinum átt að vera festir niður með fleiri spennuböndum í samræmi við þær kröfur sem gerðar eru í reglugerð um hleðslu, frágang og merkingar farms nr. 671 frá árinu 2008. Þó er ekki hægt að fullyrða að réttar festingar hefðu náð að halda farminum við þær aðstæður sem sköpuðust í þessu slysi.

Niðurstöður áfengis- og lyfjarannsóknar ökumanns bifreiðarinnar voru neikvæðar.

Orsakagreining

- Hjólbarði hægra megin að framan hvellsprakk og við það missti ökumaðurinn stjórn á bifreiðinni.
- Hjólbarðinn sem sprakk var skemmdur.
- Hluti farmsins féll ofan á stýrishúsið sem olli mikilli aflögun farþegamegin.
- Hár og brattur bakki er fram af veginum þar sem bifreiðin fór út af.

Ábendingar

Hjólbarðar gegna mikilvægu hlutverki. Kraftar til að hemla, beygja og auka hraðann myndast á snertifleti hjólbarðanna við götuna. Að auki gegna hjólbarðar veigamiklu hlutverki í fjöðrun ökutækisins. Mikilvægt er að hjólbarðar ökutækja séu í góðu ásigkomulagi, gæði þeirra og ástand skipta miklu máli fyrir aksturseiginleika ökutækja. Lélegir hjólbarðar geta valdið því að bifreið verður óstöðug á vegi og auka líkur á að ökumaður missi stjórn á ökutækinu vegna lélegs vegviðnáms. Að auki ef hjólbarðar missa skyndilega þrýsting getur það valdið því að ökumaður missir stjórn á ökutækinu. Rannsóknarnefnd umferðarslysa hvetur ökumenn að fylgjast vel með ástandi hjólbarða bifreiða sinna. Mikilvægi þeirra í öryggislegu tilliti verður seint ofmetið.

Rannsóknarnefnd umferðarslysa hvetur ökumenn til að kynna sér vel reglur um frágang á farmi og hafi upplýsingar um þyngd hans, núningsmótstöðu og styrkleika þeirra bindinga sem þeir eru að nota.

10.7.2010

Rannsóknarnefnd umferðarslysa